

Emmeloord, 26 april 2016.

Onderwerp

Compensatie eigen bijdrage Wmo en Jeugdwet.

Advies raadscommissie

[...]

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Voorgesteld besluit

1. Formeel bekrachtigen van het besluit van het college om de ouderbijdrage (eigen bijdrage Jeugdwet) over 2015 eenmalig met terugwerkende kracht kwijt te schelden.
2. De kosten van deze kwijtschelding ad. €20.000 uit het reserve eigen bijdrage (E279) te onttrekken.
3. Afzien van terugbetaling van de eigen bijdrage Wmo over 2015.
4. De 1.776 cliënten die in 2015 een eigen bijdrage Wmo hebben betaald, eenmalig compenseren voor de overlast die het overgangsjaar 2015 met zich mee heeft gebracht, met een bedrag van €250 per persoon.
5. De kosten van deze compensatie ad. €519.000 (bestaande uit €444.000 voor de compensatie en €75.000 voor de hiermee samenhangende uitvoeringskosten) uit het reserve eigen bijdrage (E279) te onttrekken.
6. Het inventariseren en analyseren van de ervaringen van cliënten met de eigen bijdrage Wmo, en de uitkomsten hiervan gebruiken om beleid en/of dienstverlening rondom de eigen bijdrage te verbeteren.
7. Het resterende bedrag ad. €136.000 toe te voegen aan de koepelreserve sociaal domein.
8. De 9^e begrotingswijziging van de programmabegroting 2016 vast te stellen.

Doelstelling

Het compenseren van de cliënten die in 2015 een eigen bijdrage vanuit de Jeugdwet of Wmo verschuldigd waren voor de onduidelijkheid en de onrust die zij in 2015 rondom de eigen bijdrage hebben ervaren.

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 hebben gemeenten er, door de decentralisaties in het sociaal domein, veel taken bijgekregen op het gebied van zorg en ondersteuning. Het jaar 2015 vormde voor gemeenten en cliënten daarbij een overgangsjaar waarin niet alles direct soepel verliep. Dit geldt ook voor cliënten die vanuit de Jeugdwet of vanuit de Wmo een eigen bijdrage moeten betalen. Zij bleven in 2015 vaak lang in onzekerheid over de hoogte van hun eigen bijdrage. Daarnaast liep het innen van de eigen bijdrage in veel gevallen vertraging op, doordat gegevens door aanbieders niet op tijd werden doorgegeven aan het CAK.

Vanuit de wens om cliënten voor deze onrust en onduidelijkheid te compenseren heeft de raad op 14 december 2015 het voornemen uitgesproken om de betaalde eigen bijdragen vanuit de Jeugdwet (ouderbijdrage genoemd) en Wmo over 2015 terug te betalen.

Aangezien het op 14 december 2015 nog onduidelijk was in hoeverre de uitvoering van dit voornemen (wettelijk) haalbaar en uitvoerbaar was, is hier een onderzoek naar gestart. Inmiddels is dit onderzoek afgerond; het onderzoeksrapport is als bijlage aan dit voorstel toegevoegd. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek worden in het rapport aanbevelingen gedaan die in dit voorstel ter besluitvorming worden voorgelegd.

Beleidsreferentie

- ⇒ Raadsbesluit 14 december 2015 (Onderwerp: decemberrapportage 2015, besluitpunt 5): *in te stemmen met de intentie om de eigen bijdrage over 2015 voor de Jeugdwet éénmalig te compenseren en aanvullend een onderzoek te starten of de cliënten WMO en de doelgroep die vanuit de WMO naar ALV huishoudelijke zorg is gegaan, eenmalig het bedrag van € 150,- (minimale eigen bijdrage WMO) terug te geven.*

Argumenten

Hieronder volgt een kort overzicht van de argumenten voor de genoemde besluitpunten. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het onderzoeksrapport dat als bijlage is toegevoegd.

1.1 Dit besluit is inzake de Ouderbijdrage 2015 (Jeugdwet) vanwege de deadline al eerder genomen.

Eind maart werd bekend dat het CAK gemeenten die de ouderbijdrage over 2015 terug wilden betalen wilde helpen. Het CAK bood namelijk aan om de kwijtschelding met terugwerkende kracht uit te voeren, mits gemeenten hier vóór 1 april toe besloten. Vanwege de korte termijn waarop hierover besloten moest worden, en gezien het feit dat deze kwijtschelding volledig in lijn was met het voornemen dat de raad op 14 december 2015 heeft uitgesproken, is besloten om op dit aanbod in te gaan. Vanwege de korte termijn waarop dit besloten moest worden was het niet mogelijk om de formele route van besluitvorming middels een college- en raadsvoorstel te volgen. Daarom vindt de formele besluitvorming middels dit raadsvoorstel plaats.

2.1, 5.1 en 7.1 Hiermee sluiten we aan bij het besluit dat bij de behandeling de decemberrapportage 2015 is genomen.

In de raadsvergadering van 10 november 2015 is besloten een bestemmingsreserve compensatie eigen bijdrage te vormen ter grootte van €675.000 (geschatte inkomsten eigen bijdragen plus €75.000 aan geraamde uitvoeringskosten). Dit reserve is gevormd om uitvoering te geven aan het voornemen van de raad om de eigen bijdrage over 2015 te compenseren. Aangezien de aanbevolen maatregelen uitvoering geven aan dit voornemen is het gerechtvaardigd om de gereserveerde middelen in te zetten voor uitvoering van deze maatregelen. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan de koepelreserve sociaal domein.

3.1 Terugbetaling blijkt in grote mate onuitvoerbaar en brengt inhoudelijke en procesmatige nadelen met zich mee.

Het blijkt onmogelijk om de eigen bijdrage Wmo over 2015 binnen de huidige verordening terug te betalen. De enige mogelijkheid om de eigen bijdrage Wmo toch terug te betalen is het met terugwerkende kracht aanpassen van de verordening. Gezien de grote administratieve last (en daarmee hoge uitvoeringskosten), de lange doorlooptijd en de kans op een verkeerde interpretatie wordt geadviseerd om hiervan af te zien.

4.1 Hiermee wordt invulling gegeven aan het voornemen om cliënten die in 2015 een eigen bijdrage Wmo verschuldigd waren te compenseren.

Het voornemen om de eigen bijdrage terug te betalen komt voort uit de wens om een compensatie te bieden voor de onduidelijkheid en onrust die het overgangsjaar 2015 voor cliënten die een eigen bijdrage moesten betalen met zich mee heeft gebracht. Door de betreffende cliënten eenmalig een bedrag aan bieden ter compensatie voor deze onrust en onduidelijkheid, wordt voldaan aan deze wens en daarmee aan het voornemen.

4.2 Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van de raad om te compenseren met een bedrag ten hoogste van de minimale eigen bijdrage.

De raad heeft uitgesproken dat zij (in ieder geval voor de doelgroep die per 1 maart van de Wmo over is gegaan naar de algemene voorziening schoonmaakondersteuning) graag een eenmalige compensatie aan wil bieden ten hoogste van de minimale eigen bijdrage. De raad ging er hierbij vanuit dat de minimale eigen bijdrage gelijk staat aan een bedrag van €150. Uit het onderzoek is gebleken dat de minimale eigen bijdrage over een jaar geen €150, maar €250 bedraagt. Met de eenmalige bijdrage van €250 wordt daardoor tegemoet gekomen aan de wens van de raad.

6.1 Hiermee wordt wordt geborgd dat de knelpunten die de onrust en onduidelijkheid in 2015 veroorzaakten voor 2016 en volgende jaren worden opgelost.

Hoewel een eenmalige compensatie, zoals beschreven in besluitpunt 4, cliënten naar verwachting een gevoel van erkenning en begrip zal geven, wordt dat waarschijnlijk teniet gedaan wanneer de knelpunten uit 2015 blijven bestaan en in de komende jaren opnieuw optreden. Daarom is het van belang dat wordt onderzocht waar de knelpunten rondom de eigen bijdrage precies liggen, in hoeverre ze al opgelost zijn en waar ruimte is voor verbetering. Gezien het belang van dit thema is er inmiddels al gestart met een inventarisatie van de ervaringen van cliënten. Bij het vervolgonderzoek wordt voortgebouwd op deze inventarisatie.

Kanttekeningen

De keuze om de eigen bijdrage Wmo over 2015 eenmalig te compenseren brengt een aantal consequenties met zich mee, waarvan het college zich bewust moet zijn bij besluitvorming en die zij moet kunnen uitleggen wanneer zij hierop aangesproken wordt, namelijk:

1. Er is een groep cliënten die bewust afstand heeft gedaan van ondersteuning vanuit de gemeente vanwege de hoogte van de eigen bijdrage. Sommige cliënten hebben de ondersteuning zelf gefinancierd, omdat dit goedkoper bleek dan periodiek een eigen bijdrage te betalen. Er zijn echter ook cliënten die volledig af hebben gezien van ondersteuning vanwege de hoogte van de eigen bijdrage. Het is niet te achterhalen om hoeveel gevallen het gaat en wie de betreffende inwoners zijn. Het is goed voor te stellen dat deze mensen zich benadeeld voelen door dit besluit. Ook is de kans aanwezig dat een aantal van hen juridische stappen zal ondernemen richting de gemeente. Dit vergt een coulante mediation-aanpak.
2. 2015 is voor meer cliënten een jaar geweest met veel onrust en financiële consequenties dan alleen voor de mensen die een eigen bijdrage Wmo/Jeugdwet moesten betalen. Zij kunnen zich benadeeld voelen t.o.v. de mensen die nu wel een compensatie ontvangen.
3. Ondanks het onderzoek dat ingesteld wordt naar verbeterpunten m.b.t. de eigen bijdrage is het niet 100% zeker dat er in 2016 en verder geen onrust en/of onduidelijkheid ontstaat omtrent de eigen bijdrage. Hebben deze cliënten dan ook recht op compensatie? Met de eenmalige compensatie kan je een precedent scheppen dat lastig te verdedigen is.

Planning/uitvoering

Wanneer ingestemd wordt met dit voorstel worden de volgende vervolgstappen in gang gezet (voor de Ouderbijdrage Jeugdwet zijn deze al deels afgerond/in gang gezet):

1. Informeren van inwoners en cliënten middels een persbericht en brieven (incl. aanvraagformulier voor de eenmalige compensatie).
2. Inrichten en starten proces om uitbetaling eigen bijdrage uit te kunnen voeren.
3. Uitvoeren onderzoek naar ervaringen van cliënten m.b.t. eigen bijdrage Jeugd en Wmo en daaruit voortkomende verbeteracties doorvoeren.

No. 393987-4

Bijlagen

⇒ Rapport onderzoek compensatie eigen bijdrage.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder :
Steller : mevrouw M. Schrijver; 39 11; m.schrijver@noordoostpolder.nl

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 april 2016, no. 393987-1;

B E S L U I T:

1. Formeel bekrachtigen van het besluit van het college om de ouderbijdrage (eigen bijdrage Jeugdwet) over 2015 eenmalig met terugwerkende kracht kwijt te schelden.
2. De kosten van deze kwijtschelding ad. €20.000 uit het reserve eigen bijdrage (E279) te onttrekken.
3. Afzien van terugbetaling van de eigen bijdrage Wmo over 2015.
4. De 1.776 cliënten die in 2015 een eigen bijdrage Wmo hebben betaald, eenmalig compenseren voor de overlast die het overgangsjaar 2015 met zich mee heeft gebracht, met een bedrag van €250 per persoon.
5. De kosten van deze compensatie ad. €519.000 (bestaande uit €444.000 voor de compensatie en €75.000 voor de hiermee samenhangende uitvoeringskosten) uit het reserve eigen bijdrage (E279) te onttrekken.
6. Het inventariseren en analyseren van de ervaringen van cliënten met de eigen bijdrage Wmo, en de uitkomsten hiervan gebruiken om beleid en/of dienstverlening rondom de eigen bijdrage te verbeteren.
7. Het resterende bedrag ad. €136.000 toe te voegen aan de koepelreserve sociaal domein.
8. De 9^e begrotingswijziging van de programmabegroting 2016 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 30 mei 2016.

De griffier,

de voorzitter,